

CIRKULÆRE

2025

Cirkulære om

Aftale om opsparring af frihed

Cirkulære af 31. marts 2025

Medst.nr. 047-25

J.nr. 2024-3294

Cirkulære om Aftale om opsparing af frihed

Generelle bemærkninger

1. Ved overenskomst- og aftaleforhandlingerne i 2024 har Finansministeriet og centralorganisationerne indgået Aftale om opsparing af frihed, der har virkning fra den 1. maj 2025.

Aftalen giver mulighed for, at den ansatte kan opspare frihed til senere afvikling. Aftalen indeholder en udtømmende opstilling af de frihedstyper, den ansatte kan opspare i medfør af aftalen.

Der er ikke tale om ny frihed, men en ny mulighed for opsparing af allerede eksisterende frihed. I det omfang andet ikke fremgår af aftalen, ændrer den ikke ved de regler, der gælder for den pågældende frihedstype i øvrigt, f.eks. ferieaftalen for så vidt angår særlige feriedage.

Den ansatte kan til enhver tid højst have opsparet 15 dage, hvoraf opsparing fra afspadsning optjent som godtgørelse for over- og merarbejde mv. i henhold til aftalens § 2, stk. 2, til enhver tid højst kan udgøre otte dage.

Opspart frihed afvikles på følgende måder:

1. Op til otte dage pr. kalenderår og højst to dage i sammenhæng afvikles efter aftale mellem ansættelsesmyndigheden og den ansatte, og afvikling sker i overensstemmelse med den ansattes ønsker, hvis afviklingen er forenelig med tjenesten.
2. Øvrig opsparet frihed afvikles efter aftale mellem ansættelsesmyndigheden og den ansatte.

Aftalen supplerer eksisterende aftaler, herunder f.eks. den til enhver tid gældende Rammeaftale om opsparing af frihed, der gælder sideløbende. Det er endvidere fortsat muligt at konvertere ikke-afviklet frihed til opsparingstimer-/dage i henhold til fællesoverenskomsternes bestemmelser herom.

Lokale aftaler

Aftalens bestemmelser kan fraviges eller suppleres ved lokal aftale. Det gælder også bestemmelserne om opsparing af særlige feriedage, jf. aftalens § 8. Særlige feriedage, der ikke indgår i en opsparing efter denne aftale, er alene omfattet af ferieaftalen.

Herudover kan der som hidtil indgås lokale aftaler, der fraviger eller supplerer centralt indgåede arbejdstidsaftaler.

Lokalt aftalte fravigelser af centralt indgåede arbejdstidsregler følger alene opsparringsaftalen i det omfang, det er aftalt af de lokale parter.

Det vil sige, hvis en lokalaf tale om arbejdstid f.eks. fraviger én eller flere af de afspadseringsmuligheder, der er nævnt i opsparringsaftalens § 2, stk. 2, vil afspadsering efter disse bestemmelser ikke være omfattet af aftalen, medmindre det aftales lokalt. De øvrige muligheder for opsparring efter aftalen vil dog ikke være berørt.

Tilsvarende hvis en lokalaf tale om arbejdstid for eksempel fraviger én eller flere af de afspadseringsmuligheder, der er nævnt i aftalens § 2, stk. 2, i særlige perioder, vil aftalen ikke gælde for disse perioder, medmindre det aftales lokalt. Aftalen vil gælde for øvrige perioder i det omfang, der er tale om afspadsering efter aftalens § 2, stk. 2.

Ikrafttræden

Cirkulæret har virkning fra den 1. maj 2025.

Finansministeriet, Medarbejder- og Kompetencestyrelsen

Den 31. marts 2025

Lisa Lindblad Engmann

Aftale om opsparing af frihed

§ 1. Aftalen gælder for tjenestemænd og tjenestemandslignende ansatte samt for ansatte omfattet af overenskomster indgået på den ene side af eller efter bemyndigelse fra Finansministeriet og på den anden af de underskrivende centralorganisationer eller organisationer, der er tilsluttet disse.

Stk. 2. Undtaget fra aftalen er elever.

§ 2. Den ansatte har ret til at opspare frihed i henhold til stk. 2, og 4, med henblik på senere afvikling.

Stk. 2. Den ansatte kan opspare afspadsering optjent som godtgørelse for

- a) overarbejde samt deltidsansattes mertid op til fuld tid (§ 8 i Statens Arbejdstidsaftale og § 15 i aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten),
- b) merarbejde (§ 9 i Statens Arbejdstidsaftale) og § 10 i Organisationsaftale for undervisere ved erhvervsakademier og professionshøjskoler (LC/CO10's forhandlingsområde)
- c) konverteret ulempegodtgørelse (§ 13, stk. 2, i Statens Arbejdstidsaftale og § 20, stk. 2, i aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten),
- d) weekendarbejde (§ 14 i Statens Arbejdstidsaftale og § 21 i aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten),
- e) inddragede fridage (§ 16 i Statens Arbejdstidsaftale og § 25 i aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten),
- f) 37 timers aften- og natarbejde (§ 17 i Statens Arbejdstidsaftale og § 26 i aftale om arbejdstid for lærere m.fl. i staten), samt
- g) merarbejde (§ 14 i overenskomst for Akademikere i staten, § 18 i overenskomst for Lærere og pædagogiske ledere ved gymnasieskoler mv., § 14 i overenskomst for Læger i staten samt tilsvarende bestemmelser i andre overenskomster indgået på den ene side efter bemyndigelse fra Finansministeriet og på den anden af organisationer tilsluttet Akademikerne).

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 2:

Afspadsering i henhold til litra a), b) og g) kan opspares af den ansatte fra det tidspunkt, hvor arbejdsgiver har opgjort over- og merarbejdet og besluttet, om der skal ske honorering med afspadsering efter reglerne herfor. Der er ikke regler for, hvornår arbejdsgivers beslutning herom skal foreligge, men det er Medarbejder- og Kompetencestyrelsens opfattelse, at beslutningen skal foretages uden unødigt ophold.

Stk. 3. Den ansatte skal give meddelelse om opsparing inden afspadseringsfristens udløb.

Stk. 4. Den ansatte kan opspare særlige feriedage optjent i henhold til ferieaftalen.

Cirkulærebemærkninger til § 2, stk. 4:

Særlige feriedage skal være optjent for at kunne opspares af den ansatte. Den ansatte kan opspare særlige feriedage optjent i optjeningsåret 2024 og frem.

Stk. 5. Den ansatte skal give meddelelse om opsparing inden 1. september i afholdelsesperioden for særlige feriedage.

Stk. 6. Der kan til enhver tid maksimalt være opsparet frihed svarende til 15 dage, heraf maksimalt 8 dage efter stk. 2.

§ 3. Den opsparede frihed kan afvikles i timer eller dage.

Stk. 2. Den opsparede frihed afvikles med den løn og de eventuelle tillæg, der på afholdelsestidspunktet følger af de gældende regler for den pågældende type frihed, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Opsparet frihed i henhold til § 2, stk. 2, litra c, afvikles med nettotimelønnen, dvs. ekskl. særlige ydelser mv. og eget- og arbejdsgiverpensionsbidrag.

Cirkulærebemærkninger til § 3:

Den ansatte giver meddelelse om, hvilken type frihed, der afvikles, f.eks. om det er frihed hidrørende fra særlige feriedage eller afspadsering optjent som godtgørelse for overarbejde mv.

§ 4. Tidspunktet for afvikling af den opsparede frihed fastlægges på følgende måde:

1. Afvikling af opspareret frihed svarende til op til otte dage pr. kalenderår og med op til to dage i sammenhæng fastlægges ved aftale mellem ansættelsesmyndigheden og den ansatte. Afvikling sker i overensstemmelse med den ansattes ønsker, i det omfang det er foreneligt med tjenesten. Den ansatte skal give varsel om afviklingen så tidligt som muligt.
2. Afvikling af øvrig opspareret frihed fastlægges efter aftale mellem ansættelsesmyndigheden og den ansatte.

Cirkulærebemærkninger til § 4:

Afviklingstidspunktet fastlægges efter nr. 1. i de situationer, hvor både kravet om maksimalt otte dage pr. kalenderår og maksimalt to dage i sammenhæng er opfyldt. Hvis den samlede afvikling således overstiger otte dage i kalenderåret, skal den 9. dag og derudover aftales med ansættelsesmyndigheden efter nr. 2., uanset om der f.eks. ønskes afviklet én dag. Hvis der ønskes afviklet mere end to dage i sammenhæng, skal dette ligeledes aftales med ansættelsesmyndigheden efter nr. 2.

§ 5. Hvis den ansatte er syg, når en planlagt afvikling af frihed begynder, har den pågældende ikke pligt til at påbegynde afviklingen.

§ 6. Hvis der ved den ansattes fratræden henstår opspareret frihed, godtgøres denne kontant på fratrædelsestidspunktet i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i de respektive aftaler mv., jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Opspareret frihed i henhold § 2, stk. 2, litra c, godtgøres med nettotimelønnen, dvs. ekskl. særlige ydelser mv. og eget- og arbejdsgiverpensionsbidrag.

Stk. 3. Den ansatte kan dog i stedet vælge at overføre friheden til et nyt ansættelsesforhold omfattet af aftalen, hvis den modtagende ansættelsesmyndighed indvilliger heri. I så fald overføres et beløb svarende til den i stk. 1 og 2 beregnede godtgørelse fra den afgivende til den modtagende ansættelsesmyndighed.

§ 7. Ansættelsesmyndigheden og den ansatte kan til enhver tid aftale, at hele eller dele af den opsparede frihed kan udbetales kontant til den ansatte i overensstemmelse med reglerne i § 6, stk. 1 og 2.

§ 8. Aftalens bestemmelser kan fraviges eller suppleres ved lokal aftale.

Stk. 2. Lokalaftaler indgås af de enkelte ministerier eller dem, de bemyndiger hertil, og vedkommende forhandlingsberettigede organisationer eller dem, de bemyndiger hertil.

Stk. 3. Lokalaftaler kan opsiges til bortfald med et varsel på 3 måneder, medmindre andet varsel aftales. Efter udløbet af den lokale aftale gælder bestemmelserne i denne aftale.

Cirkulærebemærkninger til § 8:

De enkelte ministerier mv. og organisationer afgør, på hvilket niveau aftaleretten skal varetages. Finansministeriet forudsætter, at kompetencen til at indgå lokalaftaler videredelegeres i videst muligt omfang. Centralorganisationerne henstiller tilsvarende til medlemsorganisationerne, at de videredelegerer aftaleretten til de lokale tillidsrepræsentanter eller, hvor sådanne ikke findes, til eventuelle lokale afdelinger.

§ 9. Aftalen har virkning fra 1. maj 2025.

Stk. 2. Aftalen kan opsiges med 3 måneder varsel til en 1. april, dog tidligst 1. april 2026.

København, den 28. marts 2025

Offentlige Ansattes Organisationer
(Det Statslige Område)
Heidi Juhl Pedersen

Finansministeriet,
Medarbejder- og Kompetencestyrelsen
Lisa Lindblad Engmann

CO10 - Centralorganisationen af 2010
Jesper Korsgaard Hansen

Akademikerne

Sara Gundelach Vergo

Lærernes Centralorganisation

Gordon Ørskov Madsen